

dezer twee kleuren zal het hare er toe hebben bijgedragen om het dier haast volkomen onzichtbaar te maken.

Het wil mij voorkomen, als zoude het in dit geval beter zijn van somalyse te spreken: het ♀ van *Ae. cyanea* is zoodanig gekleurd dat het als 't ware in stukken uiteenvalt en bijaldien volkomen in zijne omgeving wordt opgenomen.

Men bedenke, dat in deze gevallen conclusies nooit met afdoende zekerheid getrokken kunnen worden, daar deze slechts berusten op feiten, die zich aan het menschelijk oog voordoen. Tümpel (*Die Geradflügler Mitteleuropas*, 1922, pp. 5—6) gaat dan ook waarschijnlijk te ver als hij zegt dat de ♀♀ van *Aeschna mixta* „sich anscheinend vor den Männchen verbergen wollen, indem sie dabei die Färbung ihres Hinterleibes benutzen, welcher durch seine braun und gelbe Färbung sie selbst dem geübten Auge zwischen den gleichgefärbten Rohrstengeln verbirgt.“ Nochtans lijdt het geen twijfel, of de mannetjes moeten wel degelijk zoeken naar een wijfje; haar beschuttende kleur en verborgen levenswijze zijn wellicht beide een gewichtige stimulans voor het actieve ♂ om het wijfje op te sporen.

Aggressieve nabootsing bij *Sympetrum flaveolum* L.

Ecnige jaren later, den 10den Augustus van het regenrijke jaar 1923, bracht ik nogmaals een bezoek aan de omstreken van Epe, doch ditmaal aan een open heiplas, gelegen tusschen het dorp en de legerplaats Oldebroek, in eene door wat lage heuveltjes omgeven vlakte. De libellenfauna van dit karakteristieke veentje is, gelijk mij reeds jaren te voren uit een grondig onderzoek was gebleken, bijzonder rijk en herbergt talloze zeldzame soorten.

Op genoemden dag trot mij het grootc aantal *Sympetrum flaveolum*, dat zich aan den rand van den plas en in de naburige heide ophield. De meeste individuen, (haast alle ♂♂) hadden zich verzameld op een droog gedeelte aan ééne zijde van het water, waar de bodem voornamelijk begroeid was met dopheide (*Erica tetralix*).

Zelden zag ik eigenaardiger schouwspel, dan toen ik deze plaats bereikte. Zeker een twintigtal volkomen uitgekleurde mannetjes van deze opvallende *Sympetrum*-soort, met helder oranje-rood gekleurd achterlijf en ten deele oranje gevlekte vleugels, zwermten hier in de warme zonneschijn boven de uitgebloeide bloemtrosjes van *Erica* heen en weer; voortdurend na een korte zweefvlucht zetten zij zich, voorzichtig remmend met de rappe vleugels en telkens „biddend“ in de lucht, op de uitgebloeide bloemen neer, die, wat de kleur betreft, een frappante overeenstemming vertoonden met de warm-oranje tint van de vlugge *Sympetrum*'s. Ook hier kostte het mij soms groote moeite de dieren te onderscheiden en te volgen: dit gelukte dan ook

meestal pas als zij eensklaps opvlogen, laag over de struikjes wegscheerden, plotseling inhielden en voorzichtig weer op een bloemtrosje plaats namen.

Deze wonderlijke en zoo bijzonder opvallende kleuren-aanpassing in een eenstemmig landschap als dit, trof mij bijzonder en het is te begrijpen, dat ik bij 't aanschouwen hiervan, onmiddellijk geneigd was te gelooven, dat de *flaveolum*-mannetjes, gedreven door hun instinct, de gelijkgekleurde *Erica*-bloemen als rust(!)plaats uitkozen, om op die manier de insecten tot zich te lokken. Ook nu lijkt het mij nog geenszins uitgesloten, ja zelfs waarschijnlijk, dat heel wat argelooze insecten het slachtoffer werden. Analoge gevallen zijn in de insectenwereld niet zeldzaam; men denke slechts aan de treffende voorbeelden bij verschillende tropische Mantiden (*Hymenopus*, *Idolum*), doch ook bij Europeesche Orthoptera zijn voorbeelden van aggressieve nabootsing bekend. Het is mij helaas niet mogen gelukken in deze oogenblikken een *Sympetrum* te betrappen bij het vangen van zijn prooi!

De wetenschap dat het meerendeel der *Erica*-bloemen reeds uitgebloeid was, geeft intusschen veel te denken.

Amsterdam, 69 Or. Nassaulaan, Jan. 1925.

BOEKBESPREKING.

Van den Atlantischen Oceaan naar de Stille Zuidzee in 1922. Dagboek van een botanicus, die niet alleen naar planten keek, door Dr. J. P. Lotsy, Uitgave Naeff, den Haag.

Zelden las ik met meer interesse een reisbeschrijving, waarbij mij 't landschap zoo goed voor den geest kwam als bovengenoemd werk. Onmiddellijk noteerde de schrijver al wat hij zag en al schrikken de lange rijen cursief gedrukte plantennamen in 't eerst af, wanneer men eenige floristische kennis heeft en beschikt over voldoende fantasie, zullen die dorre opsommingen gaan leven en de landschappen voor U opdoemen, zooals de schrijver ze gezien heeft. Het prairiegebied, de streek van Arizona, de alcale gebieden, ze zullen meer voor U worden dan vage begrippen. 't Verband tusschen bodem en flora laat de schrijver vaak mooi uitkomen. Een 180-tal fraaie foto's komt de fantasie te hulp en wanneer ge niet geheel en al vreemdeling zijt in de wetenschappelijke botanische lectuur, zult ge vele onderzoekers, die ge uit hun publicaties kendet „thuis treffen“. Naar veel anders dan planten en dieren keek de botanicus toch niet en 't boek is er mij te liever om.

WAAGE.

NIEUWE LEDEN.

H. Eberhard, Achter de Molens 2, Maastricht; Dr. Schulte, Sittard; F. A. L. M. Damen, Bur-gemeester, Geleen.